

REGIONÁLNÍ MUZEUM V ČESKÉM KRUMLOVĚ

Příspěvková organizace Jihočeského kraje,
zapsaná v obchodním rejstříku u Krajského soudu v Českých Budějovicích
v oddílu Pr, vložce číslo 432

Horní ulice č. 152, PSČ 381 01

Tel. č. 380 711 674 * E-mail: slavik@muzeumck.cz

IČO 00070572 DIČ CZ – 00070572

Bankovní spojení: ČSOB Český Krumlov č. ú. 1077261 / 0300

KRAJINA POD PALBOU

Vojenský újezd Boletice v proměnách času

Regionální muzeum v Českém Krumlově

2. března – 29. září 2024

Český Krumlov 10. ledna 2024

Od 2. března do 29. září 2024 mohou návštěvníci v Regionálním muzeu v Českém Krumlově zhlédnout výstavu „Krajina pod palbou – Vojenský újezd Boletice v proměnách času“, vytvořenou ve spolupráci s vojenským újezdem Boletice. Záměrem výstavy je představit málo známou část okresu Český Krumlov a její komplexní historii, která je prezentována od pravěku až do současnosti, a také práci Armády České republiky, Vojenských lesů a statků a dalších subjektů působících v újezdu. Ústředním tématem jsou vojenské dějiny spjaté s územím současného vojenského újezdu od roku 1938. Slavnostní vernisáž výstavy proběhne v úterý 19. března 2024 od 18 hodin v budově Regionálního muzea v Českém Krumlově doprovodu hudby Posádkového velitelství Praha. Záštitu nad výstavou převzal ředitel Sekce plánování schopností Ministerstva obrany brig. gen. Ing. Miroslav Feix, M.S.

„Vojenský prapor v počtu 980 mužů zde nastoupil na cvičení. Na naše území vpadly "bratrské" armády. Náš prostor Rusové obklíčili a my neměli možnost zásobování. Vojsko mělo hlad. Starší manželé zde měli na starost ozdravný chov krav z Uhříněvsi, nosili jim houby a nakonec nabídli krávu na guláš. Byla sněžena a ještě to nestačilo. Až po dalším vyjednávání byl stanoven zásobovací koridor od 11-13 hod. Poblíž cvičila divize z Budějovic. Probíhal jejich výcvik a měli děla. Ti hned po obsazení odjeli a děla nechali na místě. Velitel v Budějovicích nás Rusákům nahlásil jako vojsko na výpomoc senoseči. Po ukončení cvičení nám náš velitel sdělil, že opuštěná děla tam Rusákům nenechá. Zapřáhla se za vejtrasky a táhla se oklikama k Prachaticům. Tam jsme přitáhli od Husince a vpadli Rusákům do zad se vši těžkou technikou. Vyvolalo to zděšení. Ale tzv. "bratři" byli chudáci, nic nevěděli, měli hlad, sbírali houby a vařili je v plechovkách od konzerv. Auta měli v ubohém stavu, pneumatiky sjeté.“ Vzpomínka Antonína Kaňkovského, zástupce velitele praporu, který byl ve vojenském újezdu Boletice na cvičení v době invaze vojsk Varšavské dohody do Československa, je jen jedna z mnoha dosud téměř neznámých událostí místní historie, které je výstava věnována.

Většina prostor vojenského újezdu Boletice je civilnímu obyvatelstvu uzavřena již téměř 80 let. Výstava dává jedinečnou možnost do této oblasti nahlédnout a zároveň se seznámit i s méně známou a velmi bohatou místní historií. Prostřednictvím fotografií i filmových dokumentů mohou návštěvníci zhlédnout cvičení současné Armády České republiky i zahraničních jednotek na střelnicích a cvičišťích nacházejících se v újezdu. Na dobových snímcích je zachycena podoba některých vojenských zařízení již od 50. let. Představena budou i některá již zaniklá cvičišť.

Historii oblasti před převedením pod vojenskou správu prezentujeme od nejstaršího osídlení. **Ústředním tématem jsou vojenské dějiny spjaté s územím současného vojenského újezdu od roku 1938.** Představíme dochované objekty lehkého opevnění a nedávno objevené reliktů soustavy zákopů a okopů, doplněné o vzpomínky z deníku vojáka, který zde v řadách československé armády v září 1938 sloužil a bojoval. Během 2. světové války zde byli umístěni váleční zajatci a v roce 1945 oblastí vedla ústupová trasa německých vojsk i československého gestapa. O dva roky později byla při okraji tehdejšího vojenského výcvikového tábora Boletice přistížena skupina banderovců, se kterou svedli boj příslušníci SNB. Ve vojenském újezdu zaniklo množství obcí a samot, většinou po vysídlených Němcích. Již před 2. světovou válkou však počet místních obyvatel výrazně klesal a zůstávaly po nich opuštěné domy. **Jedna z nejchudších oblastí bez průmyslu, navíc s rozmanitým terénem, tak byla vyhodnocena jako vhodné místo pro vznik vojenského výcvikového tábora Boletice a od roku 1950 pro vojenský újezd Boletice.** Část opuštěných domů byla nouzově opravena tak, aby umožnily ubytování vojáků. Většina jich však nadále chátrala, na místě bývalých obcí byla budována cvičiště a střelnice, některá stavení byla využita jako cíle pro cvičné střelby. Ve výstavě se věnujeme především právě obcím, které zanikly v přímé souvislosti s činností armády. **Velkým tématem je historie a současnost výcvikových zařízení,** návštěvníci uvidí všechna cvičiště a střelnice, nacházející se ve VVP Boletice a dozví se, jak se od svého vzniku rozvíjela a jak jsou využívána dnes. Zajímavostí je popis práce jednotek Explosive Ordnance Disposal (likvidace výbušné munice) 15. ženijního pluku, které pracují v okolí vojenského újezdu od roku 2016, kdy

došlo k optimalizaci a na území převedeném pod civilní správu bylo potřeba provést pyrotechnický průzkum k odstranění pyrotechnické zátěže. Návštěvníci se dozvědí nejen, jak tyto jednotky pracují, ale také co bylo jejich činností objeveno. Díky nim se podařilo významně doplnit „bílá místa“ v historii oblasti v letech 1938 – 1945. Opomenuta nezůstane ani současná podoba a činnost vojenského újezdu Boletice, Vojenských lesů a statků a dalších subjektů, které zde působí. Významná je i ochrana přírody na tomto přírodovědecky unikátním území.

Na výstavě budou k vidění nejen archeologické nálezy ze starších období, ale také předměty nalezené při pyrotechnickém průzkumu, které neměly výbušný charakter. Návštěvníci si budou moci prohlédnout několik typů uniforem Československé lidové armády a Armády České republiky od 50. let do současnosti. Stejnokroje budou doplněny zbraněmi od pistole až po těžký kulomet. Vystavena bude například pistole vz. 52, samopaly Sa vz. 58, ČZ vz. 24 a ČZ vz. 61, lehký kulomet vz. 52 nebo těžký kulomet Gorjunov SG 43. Poprvé uveřejníme mnoho historických i současných dosud nepublikovaných fotografií.

Slavnostní vernisáž výstavy proběhne v úterý 19. března 2024 od 18 hodin v budově Regionálního muzea v Českém Krumlově s čestnou stráží Posádkového velitelství Praha za doprovodu jejich hudby. Záštitu nad výstavou převzal ředitel Sekce plánování schopností Ministerstva obrany brig. gen. Ing. Miroslav Feix, M.S.

Spolupráci na výstavě přijaly a zápůjčky poskytly tyto organizace a subjekty: Muzeum Policie České republiky, Archiv bezpečnostních složek, Vojenský ústřední archiv – Vojenský historický archiv, Vojenský archiv – centrální registratura Trnava, SOkA Český Krumlov, Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích, 15. ženijní pluk, Vojenský historický ústav Praha, Husitské muzeum v Táboře, Národopisné muzeum Dolní Slověnice, Muzeum československého opevnění Borovany, KVH Kallich, Prachatické muzeum, Muzeum fotoateliér Seidel, Vojenský újezd Boletice, Středisko obsluhy výcvikových zařízení Boletice, 25. protiletadlový raketový pluk „Tobrucký“, 43. výsadkový pluk, SOkA České Budějovice, SOA Třeboň, Národní památkový ústav, Územní odborné pracoviště v Českých Budějovicích, Rekrutační pracoviště České Budějovice

Regionální muzeum v Českém Krumlově se nachází v Horní ulici čp. 152 v impozantní budově bývalého jezuitského gymnázia. Tato nejstarší raně barokní budova ve městě s dekorativním západním průčelím byla postavena na místě šesti starších měšťanských domů v letech 1650 - 1652. Společně s kolejí (kolegiem) a divadlem tvořila dominantní komplex budov jezuitského řádu, povoláného do Českého Krumlova Vilémem z Rožmberka v roce 1582. V roce 1732 byla k objektu dostavěna seminární kaple sv. Josefa, odstraněná při rekonstrukci po roce 1970. Stálé expozici, věnované sbírkám z oboru archeologie, dějin umění a řemesla, národopisu, ale také historické farmacie, vévodí unikátní keramický model města – největší svého druhu na světě.

Informace:

Mgr. Vladimíra Podaná, kurátorka výstavy, historička a kurátorka sbírek, tel.: +420 702 284 946, e-mail: podana@muzeumck.cz

Mgr. Martina Vachová, propagace a marketing, tel.: +420 380 711 674, e-mail: vachova@muzeumck.cz

Mgr. Ivan Slavík, pověřený ředitel muzea, tel.: +420 724 942 386, e-mail: slavik@muzeumck.cz

Více informací na: www.muzeumck.cz a na Facebooku muzea.